

ชื่อวิทยานิพนธ์ รูปแบบ เนื้อหา และวิธีการเทศน์มหาชาติในยุคปัจจุบัน

ผู้วิจัย พระครูวินัยธรรมานพ ปาลพันธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ดร.พรเพ็ญ ตันประเสริฐ (2) รศ.ดร.สมใจ ฤทธิสนธิ (3) รศ.ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม
ปีการศึกษา 2549 จำนวน 549 หน้า ISBN 974-15-2887-6 คำสำคัญ รูปแบบการเทศน์มหาชาติ เนื้อหา
เทศน์มหาชาติ และวิธีการเทศน์มหาชาติ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รูปแบบ เนื้อหา และวิธีการเทศน์มหาชาติในยุคปัจจุบัน และ
เก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการเทศน์มหาชาติไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระนักเทศน์มหาชาติที่มีชื่อเสียงและมีความชำนาญในการเทศน์ ในเขต
ภาคกลาง จำนวน 17 รูป และพระที่มีหน้าที่ในการจัดการเทศน์ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 14 รูป การ
เก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีจัดระบบเนื้อหาตามประเด็น
สำคัญ นำมาเชื่อมโยงกันแล้วนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า (1) รูปแบบการเทศน์มหาชาติแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ รูปแบบการจัดการเทศน์ รูป
แบบการนิมนต์พระเทศน์ รูปแบบการจัดสถานที่เทศน์ และรูปแบบการจัดกรรมาสน์เทศน์ รูปแบบการจัดการ
เทศน์ มี 2 รูปแบบ คือ การจัดการเทศน์แบบเรียงกันและแบบประยุกต์ รูปแบบการนิมนต์พระเทศน์ มี 3 รูปแบบ
คือ เจ้าอาวาสเป็นผู้นิมนต์ เจ้าอาวาสมอบหมายให้พระที่รับผิดชอบในการเทศน์เป็นผู้นิมนต์ และเจ้าของกัณฑ์
เทศน์เป็นผู้นิมนต์ รูปแบบการจัดสถานที่เทศน์ แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ จัดสถานที่เทศน์ภายนอก และจัดสถานที่
เทศน์ภายใน รูปแบบการจัดกรรมาสน์เทศน์ เน้นให้มีการตกแต่งกรรมาสน์เทศน์และที่ตั้งเครื่องกัณฑ์เทศน์ให้ดู
เป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม (2) เนื้อหาที่ใช้ในการเทศน์มหาชาติ มี 2 ประเภท ได้แก่ เนื้อหาในคัมภีร์
จำนวน 13 กัณฑ์ และเนื้อหานอกคัมภีร์ที่เกี่ยวกับชาดกในพระเจ้าสิบชาติ พุทธประวัติ นิทานชาดก นิทานพื้นบ้าน
วรรณคดี และคำสอน (3) วิธีการเทศน์มหาชาติแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แบ่งตามท่วงทำนอง และแบ่งตามเนื้อเรื่อง
วิธีการเทศน์มหาชาติที่แบ่งตามท่วงทำนอง มี 2 แบบ คือ ทำนองหลวงและทำนองราษฎร์ การเทศน์ทำนองหลวง
เป็นการเทศน์ตามเนื้อหาในคัมภีร์ทั้ง 13 กัณฑ์ ส่วนการเทศน์ทำนองราษฎร์เป็นการเทศน์ทำนองแหล่ในเนื้อหา
นอกคัมภีร์ วิธีการเทศน์มหาชาติแบ่งตามเนื้อเรื่อง แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือการเริ่มเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการ
จบเรื่อง

Thesis Title Format, Content and Method of Mahāṅgāṅti Preaching at the Present
Researcher Phrakruwinaithorn Manop Palaphan. Master of Art (Thai Studies). Dhonburi Rajabhat University. Thesis Advisors (1) Dr. Pornpen Tanprasert (2) Assoc. Prof. Dr. Somchai Rittisonti (3) Assoc. Prof. Dr. Suchitra Onkom. Academic Year: 2006. 549 pp. ISBN 974-15-2887-6.
Keywords: format, content and method of Mahāṅgāṅti Preaching

Abstract

The purposes of this research were to study the format, the content and the method of Mahāṅgāṅti Preaching in the present and to collect the data of them to be Thai cultural heritage. The sample group consisted of 17 priests, famous and expert at Mahāṅgāṅti Preaching, in the central area and the 14 priests having duties to handle Mahāṅgāṅti preaching in Bangkok area. To collect data was to interview clearly and to observe. To analyze data was to rank the content with the important points and link them together and then present in the form of descriptive analysis.

The results of this research found that (1) the formats of Mahāṅgāṅti Preaching were divided into 4 types: the management of preaching, inviting the preachers, decorating the places and decorating Dham-Masana (the pulpit in the form of an elaborately carved seat). There were two types of the format of the management of giving a sermon: the management of preaching in the episodes respectively and in the adapted form. There were three kinds of the format of inviting the preachers: the preachers were invited by the abbot, by the priest authorized by the abbot and by the owner giving the offerings to the priest after the sermon of the episodes. There were two formats of decorating the places for preaching: decorating the outside places and the inside places for the preaching. The form of decorating the pulpit emphasized decorating perfectly and beautifully the Dham-Masana for the preachers and the place for the offerings for the preachers. (2) There were two types of the contents used for Mahāṅgāṅti preaching: the content in the scripture amount 13 episodes and outside of the scripture involving the Jataka of the former incarnations of the Buddha (Prachao-Sibchat), the life of the Buddha (Bhuddhaprawat), fable Jataka, local stories, literature and instruction (3) The methods of Mahāṅgāṅti preaching were divided into two kinds: preaching with the rhythm and preaching with the stories. There were two styles of Mahāṅgāṅti preaching with rhythm: preaching with official rhythm (Thamnong-Luang) and preaching with unofficial style (Thamnong-Rhat). Preaching with official rhythm was preaching the contents of all 13 episodes in the scriptures. Preaching with unofficial style was preaching with Lae rhythm and the contents outside the scriptures. There were three styles of Mahāṅgāṅti preaching with stories: the starting, the proceeding and the ending.